T009 A HÀM IX (14) Q39-43-Thiên Tử Mã Huyết Hỏi Tám Chánh-2

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH SOÁ 31

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät truù taïi nöôùc Ma-kieät, gaàn beân bôø soâng2, cuøng naêm traêm chuùng ñaïi Tyø-kheo. Baáy giôø, Theá Toân thaáy giöõa doøng soâng coù moät khuùc goã lôùn bò nöôùc cuoán troâi, lieàn ngoài döôùi moät goác caây beân bôø soâng. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng coù thaáy khuùc goã bò nöôùc cuoán troâi khoâng? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: –Baïch, coù thaáy! Theá Toân baûo: –Neáu khuùc goã naøy khoâng vöôùng bôø naøy, khoâng vöôùng bôø kia, khoâng chìm giöõa doøng, khoâng bò taáp leân bôø, khoâng bò ngöôøi vôùt, khoâng bò phi nhaân vôùt, khoâng bò doøng nöôùc xoaùy, khoâng bò muïc raõ, noù seõ troâi daàn ñeán bieån. Vì sao? Vì bieån laø nguoàn goác cuûa caùc doøng soâng. Tyø-kheo, caùc oâng cuõng nhö vaäy. Neáu khoâng ñaém bôø naøy, khoâng ñaém bôø kia, khoâng chìm giöõa doøng, khoâng taáp leân bôø, khoâng bò ngöôøi baét giöõ, khoâng bò phi nhaân baét giöõ, cuõng khoâng bò nöôùc xoaùy, cuõng khoâng bò muïc raõ, daàn daàn caùc oâng seõ xuoâi ñeán Nieát-baøn. Vì sao? Xuoâi ñeán Nieát-baøn laø chaùnh kieán3, chaùnh tö duy, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh tinh taán*, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Ñoù laø nguoàn goác cuûa Nieát-baøn. Baáy giôø, coù ngöôøi chaên boø teân Nan-ñaø4 ñang ñöùng choáng gaäy. Ngöôøi chaên boø töø xa nghe nhöõng lôøi noùi nhö vaäy, beøn ñi laàn ñeán choã Theá Toân maø ñöùng. Baáy giôø ngöôøi chaên boø baïch Theá Toân: –Nay con cuõng khoâng vöôùng bôø naøy, khoâng vöôùng bôø kia, khoâng chìm giöõa doøng, khoâng taáp leân bôø, khoâng bò ngöôøi vôùt, chaúng bò phi nhaân vôùt, khoâng bò doøng nöôùc xoaùy, cuõng chaúng muïc raõ, daàn daàn xuoâi veà Nieát-baøn. Cuùi xin Ñöùc Theá Toân cho pheùp con ôû trong ñaïo naøy ñöôïc laøm Sa-moân. Theá Toân baûo: –OÂng haõy traû boø cho chuû roài sau ñoù môùi ñöôïc laøm Sa-moân. Ngöôøi chaên boø Nan-ñaø thöa: –Nhöõng con boø naøy nhôù ngheù con, neân chuùng noù töï seõ veà nhaø. Cuùi xin Theá Toân cho pheùp con ñi theo ñaïo naøy. Theá Toân baûo: –Nhöõng con boø naøy tuy seõ töï trôû veà nhaø, nhöng oâng caàn phaûi veà giao laïi cho chuû. Luùc aáy, ngöôøi chaên boø vaâng lôøi Phaät daïy, trôû veà giao boø, roài trôû laïi choã Phaät, baïch Theá Toân: –Nay con ñaõ giao boø. Cuùi xin Theá Toân cho pheùp con laøm Sa-moân. Nhö Lai lieàn chaáp thuaän oâng laøm Sa-moân, thoï giôùi Cuï tuùc. Coù moät Tyø-kheo khaùc baïch Theá Toân:

1.

Paøli, Daørukkhandha, S. iv. 179.

2.

Paøli: Phaät ôû beân bôø soâng Haèng (Gaígaø), ñòa phaän Kosambi.

3.

Paøli: Nibbaønaninnaø, bhikkhave, sammaødiæææhi nibbaønapoòa nibbaønapabbhaøraø ‘ti, “xuoâi veà Nieát-baøn, nghieâng veà phía Nieát-baøn, doác veà veà Nieát-baøn, laø chaùnh kieán.”

Nan-ñaø (muïc ngöu nhaân) . Paøli: Nando gopaølako.

4.

–Sao goïi laø bôø naøy? Sao goïi laø bôø kia? Theá naøo laø chìm giöõa doøng? Theá naøo laø taáp leân bôø? Theá naøo laø bò ngöôøi baét giöõ? Theá naøo laø bò phi nhaân baét giöõ? Theá naøo laø bò doøng nöôùc xoaùy? Theá naøo laø bò muïc raõ? Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Bôø naøy laø chæ thaân. Bôø kia laø thaân dieät taän. Chìm giöõa doøng laø duïc aùi. Taáp leân bôø laø naêm duïc. Bò ngöôøi baét giöõ laø, nhö coù thieän gia nam töû phaùt theä nguyeän naøy: “Do phöôùc laønh coâng ñöùc naøy toâi seõ laøm vua nöôùc lôùn, hoaëc laøm ñaïi thaàn.” Bò phi nhaân baét giöõ laø, nhö coù Tyø-kheo phaùt nguyeän nhö vaày: “Toâi seõ sinh leân trôøi Töù Thieân vöông maø haønh phaïm haïnh. Nay ta ñem coâng ñöùc nguyeän sinh veà caùc coõi trôøi.” Ñoù goïi laø bò phi nhaân baét giöõ. Bò doøng nöôùc xoaùy, ñoù laø taø nghi. Muïc raõ laø taø kieán, taø tö duy, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh. Ñoù laø muïc raõ. Baáy giôø, Tyø-kheo Nan-ñaø ôû taïi choã vaéng veû, töï khaéc tu. Vì muïc ñích maø thieän gia nam töû caïo boû raâu toùc, xuaát gia hoïc ñaïo, tu phaïm haïnh voâ thöôïng, cho ñeán, töï bieát raèng, sinh töû ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn laøm ñaõ xong, khoâng coøn taùi sinh ñôøi sau nöõa. OÂng ôû ngay treân choã ngoài thaønh A-la-haùn. Nan-ñaø sau khi nghe nhöõng gì nghe Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 45

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät truù taïi Ca-lan-ñaø, Truùc vieân, thaønh La-duyeät, cuøng naêm traêm Tyø-kheo caâu hoäi. Luùc aáy, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu* ñaõ maát thaàn tuùc. Thaùi töû A-xaø-theá moãi ngaøy sai ñem naêm traêm noài côm cuùng döôøng oâng. Khi caùc Tyø-kheo nghe Ñeà-baø-ñaït-ñaâu ñaõ maát thaàn tuùc, laïi ñöôïc A-xaø-theá cuùng döôøng, cuøng nhau daãn ñeán choã Phaät, ñaûnh leã saùt chaân roài ngoài qua moät beân. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo baïch Phaät: –Ñeà-baø-ñaït-ñaâu oai löïc raát lôùn, nay ñöôïc vua A-xaø-theá cuùng döôøng moãi ngaøy naêm traêm noài côm. Theá Toân nghe nhöõng lôøi naøy roài, beøn baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng chôù daáy leân yù töôûng naøy, ham lôïi döôõng cuûa Tyø-kheo Ñeà-baø-ñaït-ñaâu. Keû ngu kia vì lôïi döôõng naøy seõ töï dieät vong. Vì sao? ÔÛ ñaây Tyø-kheo Ñeà-baø-ñaït-ñaâu seõ khoâng ñaït keát quaû nhö öôùc nguyeän ñoái vôùi muïc ñích xuaát gia hoïc ñaïo. Tyø-kheo neân bieát, nhö coù ngöôøi ra khoûi laøng xoùm, tay caàm buùa beùn, ñi ñeán caây lôùn, yù mong muoán tröôùc heát laø mong caây lôùn, nhöng khi kòp ñeán caây kia thì chæ mang caønh laù trôû veà6. Nay Tyø-kheo naøy cuõng nhö vaäy, vì tham ñaém lôïi döôõng. Vì lôïi döôõng naøy, töï khen mình tröôùc moïi ngöôøi, cheâ bai ngöôøi khaùc, neân nhöõng vieäc laøm cuûa Tyø-kheo khoâng ñaït keát quaû nhö sôû nguyeän. Ngöôøi aáy vì lôïi döôõng naøy

neân khoâng tìm caàu phöông tieän khôûi taâm doõng maõnh nhö ngöôøi kia tìm khoâng ñöôïc loõi caây7, bò ngöôøi trí vöùt boû. Giaû söû coù Tyø-kheo sau khi ñöôïc lôïi döôõng, khoâng töï khen, laïi khoâng cheâ bai ngöôøi

5.

Paøli, Saropama, M. i. 192.

6.

Neân hieåu: Tìm loõi caây. Cf. Paøli: Saøratthiko saøragavesì.

Trong baûn: Caàu baûo . Cheùp nhaàm, neân söõa laïi laø caàu thaät .

7.

khaùc; nhöng coù luùc laïi ñeán ngöôøi khaùc töï khoe raèng: “Toâi laø ngöôøi trì giôùi. Kia laø keû phaïm giôùi.” Nhöõng sôû nguyeän cuûa Tyø-kheo cuõng khoâng ñöôïc keát quaû, nhö ngöôøi boû goác mang caønh8 veà nhaø. Ngöôøi trí thaáy vaäy beøn noùi: “Ngöôøi naøy chæ mang caønh veà nhaø maø khoâng bieát ñöôïc loõi.” ÔÛ ñaây, Tyø-kheo cuõng nhö vaäy, vì coù ñöôïc lôïi döôõng, vaâng giöõ giôùi luaät, goàm tu phaïm haïnh vaø thích tu Tam-muoäi. Vò aáy do taâm Tam-muoäi naøy maø töï khen vôùi ngöôøi khaùc: “Nay toâi ñaéc ñònh. Ngöôøi khaùc khoâng ñaéc ñònh.” Nhöõng phaùp caàn laøm cuûa Tyø- kheo naøy cuõng khoâng ñöôïc keát quaû. Cuõng nhö coù ngöôøi muoán tìm loõi caây, ñi ñeán caây lôùn mong ñöôïc loõi caây, boû caønh laù caây, laáy goác mang goác veà. Ngöôøi trí thaáy vaäy, noùi raèng: “Ngöôøi naøy ñöôïc rieâng phaàn goác.” Nay Tyø-kheo cuõng vaäy, phaùt sinh lôïi döôõng, nhöng vaâng giöõ giôùi luaät, khoâng töï khen, laïi chaúng cheâ bai ngöôøi khaùc. Tu haønh Tam-muoäi cuõng nhö vaäy, laàn löôït haønh trí tueä. ÔÛ trong phaùp naøy, trí tueä laø baäc nhaát. Tyø-kheo Ñeà-baø-ñaït-ñaâu ôû trong phaùp naøy ñaõ khoâng ñöôïc trí tueä, Tam-muoäi, cuõng khoâng ñaày ñuû phaùp giôùi luaät. Coù Tyø-kheo baïch Theá Toân: –Vì sao goïi Ñeà-baø-ñaït-ñaâu kia khoâng hieåu phaùp giôùi luaät? Thaày ñoù coù thaàn ñöùc, thaønh töïu caùc haønh, coù trí tueä naøy, vì sao goïi laø khoâng hieåu phaùp giôùi luaät? Coù trí tueä thì coù Tam-muoäi, coù Tam-muoäi thì coù giôùi luaät. Theá Toân baûo: –Phaùp giôùi luaät laø vieäc thöôøng cuûa theá tuïc, thaønh töïu Tam-muoäi cuõng laø vieäc thöôøng cuûa theá tuïc. Thaàn tuùc phi haønh cuõng laø vieäc thöôøng cuûa theá tuïc. Chæ thaønh töïu trí tueä, ñoù laø phaùp treân heát. Luùc aáy, Theá Toân lieàn noùi keä naøy: Do thieàn ñöôïc thaàn tuùc Khoâng roát raùo ñi leân Khoâng ñöôïc bôø voâ vi Laïi rôi vaøo naêm duïc. Trí tueä laø toái thöôïng Khoâng öu, khoâng gì lo Cöùu caùnh ñöôïc chaùnh kieán Caét ñöùt coõi sinh töû. Tyø-kheo neân bieát, do phöông tieän naøy maø bieát Tyø-kheo Ñeà-baø-ñaït-ñaâu khoâng hieåu phaùp giôùi luaät, cuõng khoâng hieåu haønh trí tueä vaø Tam-muoäi. Tyø-kheo, caùc oâng chôù coù tham ñaém lôïi döôõng nhö Ñeà-baø-ñaït-ñaâu. Phaøm ngöôøi lôïi döôõng ñoïa vaøo coõi aùc, khoâng ñeán coõi laønh. Neáu ñaém lôïi döôõng lieàn taäp taø kieán, lìa chaùnh kieán, taäp taø tö duy, lìa chaùnh tö duy, taäp taø ngöõ, lìa chaùnh ngöõ, taäp taø nghieäp, lìa chaùnh nghieäp, taäp taø maïng, lìa chaùnh maïng, taäp taø tinh taán*, lìa chaùnh tinh taán, taäp taø nieäm, lìa chaùnh nieäm, taäp taø ñònh, lìa chaùnh ñònh. Cho neân, Tyø-kheo chôù khôûi taâm lôïi döôõng, cheá phuïc khieán khoâng khôûi. Ñaõ khôûi taâm lôïi döôõng, haõy tìm caàu phöông tieän

maø dieät noù. Caùc Tyø-kheo, caàn phaûi hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Khi Phaät noùi phaùp vi dieäu naøy, hôn saùu möôi Tyø-kheo xaû boû phaùp phuïc, taäp haïnh baïch y. Laïi coù saùu chuïc Tyø-kheo khaùc taâm giaûi thoaùt khoûi höõu laäu, caùc traàn caáu saïch, ñöôïc Phaùp nhaõn thanh tònh. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

8. Neân hieåu: Boû qua loõi caây, chæ mang laáy caønh.

KINH SOÁ 5

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Nay ta seõ noùi ví duï thuyeàn beø. Caùc oâng haõy nghó kyõ vaø ghi nhôù trong taâm. Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Thöa vaâng, Theá Toân. Caùc Tyø-kheo vaâng theo lôøi Phaät daïy. Theá Toân baûo: –Theá naøo laø ví duï thuyeàn beø? Khi caùc oâng ñi ñöôøng bò giaëc baét giöõ, caàn laøm chuû taâm yù, khoâng khôûi nieäm aùc, phaûi khôûi taâm Töø, Bi, Hyû, Xaû* traûi khaép moïi nôi, voâ löôïng, voâ haïn khoâng theå tính ñeám. Giöõ taâm phaûi nhö ñaát; gioáng nhö ñaát naøy vöøa nhaän vaät saïch, vöøa nhaän vaät dô, phaân tieåu oâ ueá, ñeàu nhaän heát; nhöng ñaát khoâng khôûi taâm taêng giaûm, khoâng noùi: “Ñaây toát, ñaây xaáu.” Nay sôû haønh caùc oâng cuõng phaûi nhö vaäy. Neáu bò giaëc cöôùp baét giöõ, chôù sinh aùc nieäm, khoâng khôûi taâm taêng giaûm, cuõng nhö ñaát, nöôùc, löûa, gioù, xaáu cuõng nhaän, toát cuõng nhaän, ñeàu khoâng taâm taêng giaûm; haõy sinh taâm Töø, Bi, Hyû, Xaû* ñoái vôùi heát thaûy chuùng sinh. Vì sao? Vì phaùp haønh thieän coøn phaûi boû huoáng chi phaùp aùc maø coù theå taäp haønh sao? Nhö coù ngöôøi gaëp choã coù tai naïn ñaùng sôï, muoán qua choã naïn ñeán nôi yeân oån, tuøy yù rong ruoåi tìm nôi an oån. Ngöôøi aáy gaëp soâng lôùn, raát saâu roäng, cuõng khoâng coù caàu thuyeàn ñeå coù theå qua ñeán bôø beân kia ñöôïc, maø nôi ñang ñöùng thaät laø ñaùng sôï. Bôø kia laø voâ vi. Baáy giôø, ngöôøi kia lieàn suy nghó: “Soâng naøy raát saâu roäng. Ta haõy gom goùp caây goã, coû, laù keát thaønh moät chieác beø ñeå vöôït qua. Nhôø beø naøy maø töø bôø naøy ñeán ñöôïc bôø kia.” Baáy giôø ngöôøi kia, lieàn thaâu thaäp caây goã, coû laù keát beø vöôït qua, töø bôø naøy ñeán bôø kia. Ngöôøi kia ñaõ vöôït qua bôø kia, laïi nghó: “Chieác beø naøy ñoái vôùi ta coù nhieàu lôïi ích. Nhôø chieác beø naøy cöùu ñöôïc nguy nan, töø nôi ñaùng sôï ñeán choã an laønh. Ta khoâng boû beø naøy. Haõy mang theo beân mình.” Theá naøo, Tyø-kheo, ngöôøi kia ñaõ ñeán nôi roài, coù neân mang beø theo beân mình? Hay khoâng neân? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Khoâng neân, baïch Theá Toân. Sôû nguyeän ngöôøi kia ñaõ ñaït keát quaû, thì mang chieác beø theo laøm gì? Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Thieän phaùp coøn phaûi boû, huoáng gì laø phi phaùp. Baáy giôø, coù moät Tyø-kheo baïch vôùi Theá Toân: –Sao goïi laø phaùp coøn phaûi boû huoáng laø phi phaùp? Chuùng con haù chaúng phaûi nhôø phaùp maø hoïc ñaïo hay sao? Theá Toân baûo: –Y kieâu maïn dieät kieâu maïn, maïn maïn, taêng thöôïng maïn, töï maïn, taø kieán maïn, maïn trung maïn, taêng thöôïng maïn. Duøng voâ maïn dieät maïn maïn, dieät voâ maïn; duøng chaùnh maïn, dieät taø maïn, taêng thöôïng maïn,

dieät heát boán maïn. Xöa kia, khi Ta chöa thaønh Phaät ñaïo, ngoài döôùi goác thoï vöông, suy nghó nhö vaày: “Trong Duïc giôùi, ai laø cao troïng nhaát ñeå Ta seõ haøng phuïc. Trong coõi Duïc naøy, trôøi vaø ngöôøi, khoâng ai khoâng bò haøng phuïc.” Roài Ta laïi töï nghó: “Nghe coù teä ma Ba-tuaàn. Ta seõ chieán ñaáu vôùi chuùng. Do haøng phuïc Ba-tuaàn, neân taát

caû chö Thieân cao quyù ñeàu bò haøng phuïc.” Luùc aáy, Tyø-kheo, Ta mæm cöôøi treân choã ngoài, khieán caûnh giôùi ma Ba-tuaàn ñeàu chaán ñoäng. Giöõa hö khoâng nghe tieáng noùi keä:

Boû phaùp Chaân Tònh vöông9
Xuaát gia hoïc cam loà
Duø coù theä nguyeän roäng
Doïn troáng ba ñöôøng aùc;
Nay ta hoïp binh chuùng
Xem maët Sa-moân kia
Neáu y khoâng theo ta
Naém chaân quaêng ngoaøi bieån.

Chaân Tònh vöông , töùc vua Tònh Phaïn (Paøli. Suddhodhana). Xem kinh 5, phaåm 24. 9.

KINH TAÊNG NHAÁT A-HAØM QUYEÅN 39

Phaåm 43: THIEÂN TÖÛ MAÕ HUYEÁT HOÛI TAÙM CHAÙNH (2)

Luùc baáy giôø, Teä ma Ba-tuaàn voâ cuøng thònh noä, baûo ñaïi töôùng Sö Töû raèng: “Haõy nhanh choùng taäp hôïp boán boä binh chuùng ñi coâng phaït Sa-moân. Laïi xem oâng aáy coù theá löïc gì maø daùm chieán ñaáu vôùi ta?” Khi aáy Ta laïi suy nghó: “Giao chieán vôùi phaøm phu maø coøn khoâng im laëng, huoáng gì laø vôùi haïng cöôøng haøo cuûa coõi Duïc ö? Caàn phaûi tranh luaän vôùi chuùng chuùt ít.” Caùc Tyø-kheo, khi aáy Ta baän aùo giaùp nhaân töø, tay caàm cung Tam-muoäi, teân trí tueä, chôø ñôïi ñaùm ñaïi quaân kia. Baáy giôø, Teä ma, ñaïi töôùng vaø möôøi taùm öùc binh chuùng, töôùng maïo khaùc nhau nhö vöôïn, khæ, sö töû, ñi ñeán choã Ta. Trong ñoù, chuùng La-saùt hoaëc moät thaân nhieàu ñaàu, hoaëc vaøi chuïc thaân chung moät ñaàu, hoaëc hai vai coù ba coå, ngay tim coù mieäng, hoaëc coù moät tay, hoaëc coù hai tay, hoaëc coù boán tay, hoaëc hai tay naâng ñaàu, mieäng ngaäm xaùc raén, hoaëc treân ñaàu boác löûa, mieäng phun ra löûa, hoaëc hai tay vaïch mieäng, muoán nuoát chöûng phía tröôùc, hoaëc vaïch buïng höôùng nhau, tay caàm ñao kieám, vai vaùc giaùo maùc, hoaëc caàm chaøy coái, hoaëc gaùnh nuùi vaùc ñaù, gaùnh vaùc caây lôùn, hoaëc hai chaân choáng leân trôøi ñaàu chuùc xuoáng ñaát, hoaëc côõi voi sö töû, hoå, soùi, truøng ñoäc, hoaëc ñi boä ñeán, hoaëc bay treân khoâng. Ma Ba-tuaàn daãn binh chuùng nhö vaäy vaây quanh ñaïi thoï. Ma Ba-tuaàn ôû beân traùi Ta, noùi vôùi Ta raèng: “Sa-moân ñöùng daäy ngay!” Tyø-kheo, khi aáy Ta im laëng khoâng ñaùp. Ba laàn nhö vaäy. Ma noùi vôùi ta: “Sa-moân coù sôï ta

khoâng?” Ta baûo: “Ta naém giöõ taâm, khoâng sôï haõi ñieàu gì.” Ma Ba-tuaàn noùi: “Sa-moân coù thaáy boán boä chuùng cuûa ta khoâng? OÂng chæ coù moät mình, khoâng coù binh khí, ñao tröôïng, troïc ñaàu, thaân theå phôi traàn, chæ khoaùc ba y naøy, maø laïi noùi: Ta khoâng sôï gì!” Ta beøn noùi ma Ba-tuaàn baøi keä naøy: Giaùp nhaân, cung Tam-muoäi Tay caàm teân trí tueä Phöôùc nghieäp laø binh chuùng Ta seõ phaù quaân oâng. Ma Ba-tuaàn laïi noùi vôùi Ta: “Ta laøm nhieàu ñieàu ích lôïi cho Sa-moân. Neáu khoâng nghe lôøi ta, laäp töùc ta laøm cho hình haøi oâng tan maát thaønh tro. Laïi nöõa, Sa-moân töôùng maïo ñeïp ñeõ, tuoåi traùng thònh ñaùng yeâu, xöù xöù töø Chuyeån luaân vöông doøng Saùt-lôïi. Haõy kòp rôøi nôi naøy maø vui höôûng nguõ duïc. Ta seõ ñöa oâng leân laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông.” Ta lieàn baûo Ba-tuaàn: “Nhöõng ñieàu ngöôøi noùi laø voâ thöôøng bieán dòch, khoâng theå toàn taïi laâu daøi, caàn lìa boû, chaúng phaûi laø ñieàu ta ham muoán.” Teä ma Ba-tuaàn laïi hoûi ta: “Sa-moân, nay oâng caàu mong ñieàu gì, chí nguyeän vaät gì?” Ta ñaùp: “Ñieàu ta mong laø nôi choán khoâng sôï haõi, yeân oån, tòch tónh trong thaønh Nieát- baøn, ñeå daãn nhöõng chuùng sinh troâi noåi sinh töû, chìm ñaém trong khoå naõo naøy veà ñöôøng chính.” Ma noùi Ta: “Giôø neáu Sa-moân khoâng kíp rôøi khoûi choã ngoài, ta seõ naém chaân oâng neùm vaøo bieån.”

Ta baûo Ba-tuaàn: “Ta nhaän thaáy treân trôøi döôùi ñaát, Ma hoaëc Thieân ma, ngöôøi hoaëc phi nhaân, cuøng boán boä chuùng cuûa oâng, khoâng ai coù theå laøm lay ñoäng moät sôïi loâng Ta.” Ma noùi vôùi Ta: “Sa-moân, nay muoán giao chieán vôùi ta hay chaêng?” Ta ñaùp: “Ta ñang nghó ñeán giao chieán.” Ma hoûi Ta: “Keû ñòch cuûa oâng laø nhöõng ai?” Ta ñaùp: “Chính laø kieâu maïn, nhö taêng thöôïng maïn, töï maïn, taø maïn, maïn trong maïn.” Ma hoûi Ta: “OÂng dieät caùc maïn naøy vì muïc ñích gì?” Ta ñaùp: “Ba-tuaàn, neân bieát, coù Töø Tam-muoäi, Bi Tam-muoäi, Hyû Tam-muoäi, Xaû* Tam-muoäi, Khoâng Tam-muoäi, Voâ nguyeän Tam-muoäi, Voâ töôùng Tam-muoäi. Do Töø Tam- muoäi maø thaønh töïu Bi Tam-muoäi. Do Bi Tam-muoäi maø ñaéc Hyû Tam-muoäi. Do Hyû Tam- muoäi maø ñaéc Xaû Tam-muoäi. Do Xaû Tam-muoäi maø ñaéc Khoâng Tam-muoäi. Do Khoâng Tam- muoäi maø ñaéc Voâ nguyeän Tam-muoäi. Do Voâ nguyeän Tam-muoäi maø ñaéc Voâ töôùng Tam-muoäi. Do löïc Tam-muoäi naøy maø Ta chieán ñaáu vôùi oâng. Haønh döùt thì khoå döùt. Khoå döùt thì keát söû döùt. Keát söû döùt thì ñaït ñeán Nieát-baøn.” Ma noùi vôùi Ta: “Sa-moân, phaùp ñöôïc dieät bôûi phaùp chaêng?” Ta ñaùp: “Phaùp caàn ñöôïc dieät bôûi phaùp.” Ma laïi hoûi Ta: “Theá naøo laø dieät phaùp bôûi?” Ta noùi: “Chaùnh kieán ñöôïc dieät bôûi taø kieán; taø kieán dieät ñöôïc dieät chaùnh kieán; chaùnh tö duy* dieät taø tö duy*, taø tö duy* dieät chaùnh tö duy*, chaùnh ngöõ dieät taø ngöõ, taø ngöõ dieät chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp dieät taø nghieäp, taø nghieäp dieät chaùnh nghieäp, chaùnh maïng dieät taø maïng, taø maïng dieät chaùnh maïng, chaùnh tinh taán* dieät taø tinh taán*, taø tinh taán* dieät chaùnh tinh taán*, chaùnh nieäm dieät taø nieäm, taø nieäm dieät chaùnh nieäm, chaùnh ñònh dieät taø ñònh, taø ñònh dieät chaùnh ñònh.” Ma noùi vôùi Ta: “Maëc duø Sa-moân coù noùi vaäy, nhöng tröôøng hôïp naøy khoù chaáp nhaän. OÂng ñöùng daäy nhanh leân, ñöøng ñeå ta neùm xuoáng bieån.” Baáy giôø, Ta laïi noùi vôùi ma Ba-tuaàn: “OÂng tröôùc kia

laøm phöôùc chæ vôùi moät laàn boá thí maø nay ñöôïc laøm Ma vöông coõi Duïc. Xöa kia Ta ñaõ taïo coâng ñöùc khoâng theå keå heát. Nay nhöõng lôøi noùi cuûa ngöôi môùi thaät laø khoù chaáp nhaän.” Ma Ba-tuaàn ñaùp: “Nhöõng phöôùc maø ta ñaõ laøm, ôû ñaây oâng laøm chöùng. Coøn oâng töï xöng raèng ñaõ taïo ra voâ soá phöôùc, ai laø ngöôøi laøm chöùng?” Tyø-kheo, khi aáy Ta lieàn duoãi caùnh tay phaûi, duøng ngoùn tay chæ xuoáng ñaát, noùi vôùi ma Ba-tuaàn: “Nhöõng coâng ñöùc Ta ñaõ laøm, ñaát chöùng bieát.” Khi Ta vöøa noùi lôøi naøy, Thaàn ñaát töø döôùi ñaát voït leân, chaép tay baïch: “Baïch Theá Toân, con xin laøm chöùng bieát.” Thaàn ñaát noùi lôøi naøy xong, ma Ba-tuaàn saàu öu khoå naõo, lieàn bieán maát. Tyø-kheo, haõy baèng phöông tieän naøy maø bieát raèng, phaùp coøn dieät huoáng gì laø phi phaùp. Ta trong thôøi gian daøi ñaõ noùi kinh Nhaát Giaùc Duï10 cho caùc oâng, khoâng ghi vaên cuûa noù, huoáng gì laø hieåu roõ nghóa noù.11 Vì sao? Vì phaùp naøy saâu huyeàn, vò Thanh vaên, Bích-chi- phaät naøo tu phaùp naøy thì ñöôïc coâng ñöùc lôùn, ñöôïc ñeán choã voâ vi cam loà. Vì sao noù ñöôïc duï laø nöông beø? Coù nghóa laø nöông maïn dieät maïn. Maïn ñaõ dieät heát thì khoâng coøn caùc nieäm töôûng naõo loaïn nöõa. Gioáng nhö da choàn hoang ñöôïc thuoäc kyõ, duøng tay cuoän laïi khoâng gaây tieáng ñoäng, khoâng choã naøo cöùng. Ñaây cuõng nhö vaäy, neáu Tyø-kheo naøo heát kieâu maïn,

Nhaát giaùc duï kinh , Toáng-Nguyeân-Minh: Duyeân nhaát giaùc duï kinh: Chöa roõ kinh thuoäc boä naøo. 10.

11. Dòch saùt, nhöng chöa roõ yù.

khoâng coøn gì taêng giaûm. Cho neân, nay Ta baûo caùc oâng, giaû söû ai bò giaëc baét giöõ, chôù sinh aùc nieäm, phaûi ñem taâm Töø ban khaép moïi nôi, gioáng nhö da cöïc meàm kia, trong laâu daøi seõ ñaït ñeán choã voâ vi. Caùc Tyø-kheo, caàn phaûi suy nghó nhö vaäy. Khi Phaät noùi phaùp naøy, ba ngaøn Thieân töû döùt saïch buïi traàn, ngay treân choã ngoài ñöôïc maét phaùp thanh tònh; saùu möôi Tyø-kheo khaùc côûi boû phaùp phuïc, trôû veà ñôøi soáng baïch y; saùu möôi Tyø-kheo khaùc dieät taän caùc laäu, taâm giaûi thoaùt,12 ñöôïc maét phaùp thanh tònh. Caùc Tyø-kheo sau nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 613

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät truù taïi mieãu thaàn, beân bôø soâng Haèng14, nöôùc Ma-kieät, cuøng vôùi naêm traêm Tyø-kheo. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Cuõng nhö ngöôøi chaên boø Ma-kieät15 ngu si ít trí, muoán ñöa ñaøn boø töø bôø naøy soâng Haèng sang bôø kia, nhöng khoâng chòu doø xem choã caïn saâu bôø beân naøy, beân kia, maø luøa boø xuoáng nöôùc. Tröôùc tieân, cho qua nhöõng con boø gaày vaø nhöõng con beâ coøn nhoû. ÔÛ trong giöõa doøng nöôùc, chuùng heát söùc yeáu ñuoái khoâng theå ñeán bôø kia ñöôïc. Tieáp laïi cho qua nhöõng con boø trung bình khoâng maäp khoâng gaày. Chuùng cuõng khoâng qua ñöôïc, maø ôû giöõa doøng chòu khoå naõo. Cuoái cuøng cho qua nhöõng con boø

khoûe maïnh nhaát, cuõng bò maéc khoán ôû giöõa doøng. Nay, Tyø-kheo trong chuùng cuûa Ta cuõng laïi nhö vaäy. Taâm yù aùm ñoän khoâng coù trí saùng, khoâng phaân bieät ñöôøng ñi sinh töû, khoâng phaân bieät caàu, thuyeàn cuûa ma. Muoán vöôït qua doøng sinh töû maø khoâng taäp tu phaùp caám giôùi, lieàn bò ma Ba- tuaàn chi phoái. Tìm caàu Nieát-baøn maø theo taø ñaïo ñeå mong ñöôïc dieät ñoä, roát cuoäc khoâng ñöôïc keát quaû, töï taïo toäi nghieäp, laïi ñaåy ngöôøi khaùc sa ñoïa vaøo toäi loãi. Cuõng nhö ngöôøi chaên boø Ma-kieät thoâng tueä nhieàu trí, yù muoán ñöa boø töø bôø naøy sang bôø kia. Tröôùc heát thaêm doø nôi saâu, caïn, roài ñöa nhöõng con boø khoûe maïnh nhaát ñeán bôø kia tröôùc, keá ñoù ñöa nhöõng con boø trung bình khoâng maäp khoâng oám, cuõng sang ñöôïc ñeán bôø beân kia, keá ñeán ñöa nhöõng con gaày nhaát cuõng vöôït qua khoâng xaûy ra vieäc gì; nhöõng con beâ coøn nhoû theo sau cuøng maø ñöôïc qua sang an oån. Tyø-kheo, ôû ñaây cuõng vaäy, Nhö Lai kheùo quaùn saùt ñôøi naøy ñôøi sau, quaùn saùt bieån sinh töû, con ñöôøng ñi cuûa ma. Töï mình baèng taùm Chaùnh ñaïo maø vöôït qua hieåm naïn sinh töû, laïi baèng ñöôøng naøy ñeå ñoä ngöôøi chöa ñöôïc ñoä. Cuõng nhö con boø chính daãn ñaàu, moät con ñi ñuùng thì nhöõng con khaùc ñeàu ñi theo. Ñeä töû cuûa Ta cuõng nhö vaäy, saïch höõu laäu, thaønh voâ laäu, taâm giaûi thoaùt, trí tueä giaûi thoaùt, ôû trong hieän phaùp töï thaân taùc chöùng maø töï an truù, vöôït caûnh giôùi ma ñeán choã voâ vi. Cuõng nhö con boø khoûe maïnh kia vöôït qua soâng Haèng ñeán ñöôïc bôø beân kia. Haøng

Nguyeân Haùn; laäu taän yù giaûi , chính xaùc, neân hieåu: Dieät taän caùc laäu, voâ laäu, taâm giaûi thoaùt. Ñònh 12.

cuù Paøli: AØsavaønö khayaø anaøsavaö cetovimuttiö.

13.

Paøli, Gopaølaka, M. i. 225. Haùn, No 99(1248).

Thaàn kyø Haèng thuûy . Paøli: Vajjìsu viharati ukkacelaøyaö gaígaøya nadiyaø tìre, taïi laøng Ukkacelaø,

14.

beân bôø soâng Haèng, vöông quoác Vajji. Cela, trong baûn Haùn laø cetiya: Linh mieáu. Ma-kieät muïc ngöu nhaân . Paøli: Maøgadhako gopaølako, ngöôøi chaên boø ngöôøi xöù Maøgadha. 15.

Thanh vaên cuûa Ta cuõng nhö vaäy, ñoaïn naêm haï phaàn keát, thaønh A-na-haøm, ôû treân kia16 maø Baùt-nieát-baøn, khoâng coøn trôû laïi coõi naøy nöõa17, qua caûnh giôùi ma ñeán choã voâ vi. Cuõng nhö nhöõng con boø trung bình khoâng maäp khoâng oám, qua ñöôïc soâng Haèng khoâng coù gì trôû ngaïi. Ñeä töû cuûa Ta cuõng laïi nhö vaäy, ñoaïn tröø ba keát, daâm, noä, si moûng, thaønh Tö-ñaø-haøm, trôû laïi ñôøi naøy moät laàn nöõa, roài taän cuøng meù khoå, qua caûnh giôùi Ma ñeán choã voâ vi. Cuõng nhö nhöõng con boø gaày kia daãn theo nhöõng con beâ qua ñöôïc doøng soâng Haèng kia. Ñeä töû cuûa Ta cuõng laïi nhö vaäy, ñoaïn tröø ba18 keát, thaønh Tu-ñaø-hoaøn, taát ñeán choã ñöôïc ñoä, qua caûnh giôùi ma, thoaùt khoûi naïn sinh töû. Cuõng nhö nhöõng con beâ nhoû kia theo meï19 loäi qua ñöôïc. Ñeä töû

cuûa Ta cuõng laïi nhö vaäy, trì tín20, phuïng phaùp,21, ñoaïn tröø caùc söï troùi buoäc cuûa ma, ñeán choã voâ vi22. Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä naøy: Bò ma vöông baét giöõ Khoâng vöôït bôø sinh töû Nhö Lai ñaõ suoát cuøng Trí soi toû theá gian.23 Ñieàu chö Phaät toû ngoä Phaïm chí khoâng hieåu roõ Coøn trong bôø sinh töû Laïi ñoä ngöôøi chöa ñoä. Nay naêm haïng ngöôøi naøy24 Coøn laïi khoâng theå keå Muoán thoaùt naïn sinh töû Thaûy nhôø oai löïc Phaät. Cho neân, Tyø-kheo, haõy chuyeân taâm mình, khoâng haønh phoùng daät vaø tìm caàu phöông tieän thaønh töïu taùm ñaïo phaåm Hieàn thaùnh. Nöông vaøo ñaïo Hieàn thaùnh seõ coù theå vöôït khoûi bieån sinh töû. Vì sao? Nhö ngöôøi chaên boø ngu si kia, chính laø Phaïm chí ngoaïi ñaïo, töï dìm trong doøng sinh töû, laïi ñaåy ngöôøi khaùc ñaém vaøo trong toäi. Nöôùc soâng Haèng kia töùc laø bieån sinh töû. Ngöôøi chaên boø thoâng tueä kia chính laø Nhö Lai, ñaõ vöôït hieåm naïn sinh töû do taùm ñaïo phaåm cuûa Hieàn thaùnh. Cho neân, Tyø-kheo, haõy tìm caàu phöông tieän thaønh töïu taùm Thaùnh ñaïo. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy.

16.

Treân Tònh cö thieân.

17.

Khoâng taùi sinh Duïc giôùi.

18.

Trong baûn khoâng coù. Y Toáng-Nguyeân-Minh theâm vaøo cho ñuû nghóa.

Tieåu ñoäc tuøng maãu , chính xaùc laø nhöõng con beâ môùi sinh nhöng Haùn dòch khoâng tìm ra töø ñeå

19.

dòch. Paøli: Vacchako taruòako taøvadeva jaøtako. Trì tín ; ñaây chæ haïng tuøy tín haønh, haøng Döï löu ñoän caên. Paøli: Saddhaønusaørino. 20.

Phuïng phaùp ; ñaây chæ haïng tuøy phaùp haønh, haøng Döï löu lôïi caên. Paøli: Dhammaønu-saørino. 21.

22. Paøli: Tepi tiriyaö maørassa sotaö chetvaø sotthinaø paøraö gamissanti, caét ngang doøng nöôùc cuûa ma, qua bôø beân kia an toaøn. 23. Paøli: Ayaö loko paro loko, jaønataø suppakaøsito; yaóca maørena sampattaö, appattaö yaóca maccunaø, baäc Tri giaû (Phaät) ñaõ minh giaûi roõ raøng ñôøi naøy, ñôøi sau, nôi naøo ñeán ñöôïc, nôi naøo khoâng ñeán ñöôïc. 24. Naêm haïng ngöôøi, naêm baäc Thaùnh keå treân: A-la-haùn, A-na-haøm, Tö-ñaø-haøm, Tu-ñaø-hoaøn, Tuøy tín haønh vaø tuøy phaùp haønh; duï vôùi ñaøn boø goàm naêm haïng cuûa ngöôøi chaên boø.

Sau khi caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.